

Alentejoa ihastelemassa (Aviisi 2/2003)

Viime Aviisissa Kike ja Mauri Rautkari kuvailivat upeata ajoreittiä Itä-Algarvessa. Sitä ennen he olivat löytäneet paljon kaunista katseltavaa kaakkoisesta Alentejosta, josta heidän viimeisyksinen syysretkensä alkoi. Voimme huomata, että Portugalin maaseutu tarjoaa paljon näkemisen arvoista.

Aviisin viime numerossa kerroimme kartassa vaatimattomasta 40 kilometrin pikkutiestä & Cachoposta Taviraan, joka osoittautuikin hienoksi, joskin mutkikkaaksi, erinomaisen upeaksi näköalatieksi. Se kruunasi kahden päivän syysretkemme lokakuun puolivälissä 2002 Itä-Portugaliin. Tarkoituksemme oli alun perin vain kierrellä siellä syrjäiteitä, vierailla historiallisissa pikkukaupungeissa ja kylissä sekä valokuvata maaseutua kesäisen turistisesongin jälkeen.

Emme olleet vielä silloin kokeilleet Lissabonin uutta moottoritietä, joten nyt siihenkin tarjoutui mahdollisuus. Todella upea kokemus, vaikka se rajoittuikin vain ensimmäiseen liittymään Almodôvarissa ja sitten Castro Verdeä kohden. Rahaa kului hieman yli neljä euroa tähän moottoritiepätkään, mutta se lyhensi tavattomasti matkaa ja säästi aikaa. Carvoeirosta vain vajaa 70 km eli 45 minuuttia, kun aikaisemmin oli samaan matkaan kulunut tunti 20 minuuttia, ja matkaakin kertyi 110 km.

Kukkaniittyjä ja lintuparvia

Tämä Almodôvar–Castro Verde- osuus on keväisin aivan uskomattoman hieno värikkäine kukkaniittyineen, viljelylakeuksineen ja karjatiloineen. Lintubongaajalle se on myös eldorado, sillä niittyjen yllä liitelevät kymmenet niittysuohaukat, jopa liitohaukat. Tämä on myös aluetta, joissa varmimmin voi tavata trappeja, arokiuruja ja pikkutuulihaukkoja. Nyt kukkaniityt olivat kuihtuneet, mutta Kike äkkäsi aivan tien varrella auton vieressä 65 pikkutrapin parven lennossa. Tosi hieno näky.

Castro Verdessä olimme jo niin useasti olleet, että jatkoimme matkaamme suoraan Bejaan. Viljelyaukeat olivat edelleen mahtavat ja suoraan tien yllä automme yläpuolella otti korkeutta 34 hanhikorppikotkan lauma. Valtava lintu, siipien väli yli kaksi metriä!

Bejahan on varsin viehko vanha kaupunki, tosin laajenemassa kovaa vauhtia ympäristöön. Kokemus oli ajaa vanhan kaupungin pikku kujia, onneksi oli pienehkö auto. Tosin kyllä sitten käveltiinkin, kun ensin oli kartoitettu autolla tärkeimmät kuvauskohteet.

Serpasta löytyi hieno pousada

Seuraava kohde oli Serpa, joka on vieläkin vanhempi ja idyllisempi kaupunki, vain muutama kymmenen kilometriä itään. Oikean tien löytäminen Bejasta ulos perustui suuntavaistoon ja tosi hyvään onneen. Juuri ennen Serpan kaupunkia ylitimme Guadiana-joen ja sillalta oli hienot näkymät pohjoiseen ja etelään.

Lähes koko Serpan kaupunki sijaitsee vanhan linnoituksen eli muurien sisällä ja kujat ovat sen mukaisesti tosi kapeat ja ahtaat. Autoilijoille ilmoitettiin leveydeksi kaksi metriä ja sitten kun on 90 asteen kulma ja katutöitä ja pyöräilijöitä ja jalankulkijoitakin melko lailla, tiukkaa tekee.

Muutaman kerran ajoimme kaupungin ristiin rastiin ja sitten osasimme jo suunnistaa jalan. Tuntui tosin vähän pyhänhäväistyksestä ajella siellä autolla.

Serpasta löytyi myös pousada ja niin viehättävältä tuntui kaupunki, että päätimme jäädä sinne yöksi, jos suinkin löytyisi vapaata huonetta. Meitähän oli varotettu, että etukäteisvaraus yleensä tarvitaan ja suoraan tien päältä tulijat käännytetään takaisin.

Pousada São Gens sijaitsi alueen korkeimman kukkulan päällä ja huonekin kuulemma löytyisi. Rohkenimme vielä pyytää nähdä huoneemme. Kun sitten ikkunaluukut ja ovi parvekkeelle avattiin, henki melkein salpautui, näköala oli niin mykistävän hieno: alla silmänkantamattomiin viljelyaukioita ja oliivitarhoja. Aivan kuin valtava savanni Afrikassa akasiapuineen, jotka nyt oliivipuut korvasivat. Näkymää 180 astetta ja varmaan 30-40 kilometriä. Olimme ylimmässä kerroksessa, jossa respakin talon toisella puolella sijaitsi, vaikka suoraan ovelle autolla ajoimme. Parvekkeemme alapuolella oli iso uima-allas leikotteluoleineen.

Ilmoitimme käyvämme vielä pohjoisessa Mouran kaupungissa ja palaavamme illaksi. Rohkenivat kuitenkin kysyä, söisimmekö hotellissa ja ennen kuin ehdimme vastata, lisäsivät, että heidän hintansa ovat edulliset eivätkä ylitä kaupungin taksoja. Ilmoitimme syövämme.

Käväisy Mourassa

Mouran pieni historiallinen kaupunki sijaitsi noin 30 kilometriä pohjoiseen ja tie oli merkitty vihreäksi näköalatieksi. Kapeahko, mutta hyvä tie, runsaasti kauniita viljelytiloja, mutta ei mitään suurempaa ahaa-elämystä. Itse kaupunki linnoineen oli kuin äskeinen Serpa pienoiskoossa, mutta hajanaisempi. Päätimme vielä valita toisen paluutien Serpaan lähes Espanjan rajalla olevan Vila Nova de São Bento- pikkukaupungin kautta. Kartan mukaan tie oli pilkullinen harmaa karjapolkutie, joka kyllä sopi meille.

Yllätys oli taas melkoinen, kun tie olikin paljon leveämpi ja parempi kuin äsken ajamamme punainen päätie. Luulimme välillä jo eksyneemmekin. Maisemat olivat juuri niin hienoja kuin oletimme, liikennettä tuskin lainkaan paria traktoria lukuunottamatta.

Kulinaarisia nautintoja ja vanhan keskustan idylliä Serpassa

Auringonlaskusta nautimme parvekkeellamme ennen illallista ja laskimme 18 punapyyn parven edessämme mullospellolla ja parisataa siniharakkaa läheisessä oliivimetsikössä.

Illallinen oli suorastaan ylellinen, kaksi tarjoilijaa ja vain me. Ilmankos halusivat tietää, syömmekö hotellissa, muuten olisi keittiöhenkilökunnalla ollut mahdollisesti vapaata. Alkuruokien jälkeen Kike söi kasvisgratiinia ja minä grillattuja lampaan kyljyksiä. Koskaan eivät olleet maistuneet niin hyviltä. Valkosipuli tuntui vielä koko seuraavankin päivän.

Samaa kaavaa noudatti aamupala. Ei mitään buffet-pöytää, vaan kaikki tuotiin, mitä toivoimme ja juuri tehtynä. Parempaa munakasta en muista nauttineeni. Pousadan vastaava puhui kaiken lisäksi vielä muutaman sanan suomea, jonka oli oppinut suomalaisilta lissabonilaisessa hotellissa, jossa oli toiminut vastaanotossa monia vuosia.

Koko lysti maksoi huoneineen (30% eläkeläisalennus) ja ruokailuineen pousadan omien erinomaisten viinien kera 126 euroa yhteensä meiltä molemmilta.

Varhaisaamu vierähti sitten kaupunkia kuvatessa ja linnan muureja kierrellessä. Olimme ainoat ihmiset koko pitkällä muurikierroksella ainoana seuranamme neljä mustaa kissanpentua. Ne seurasivat meitä koko kierroksen ajan, kehräsivät, naukuivat ja puskiivat.

Erittäin hienot näkymät aukenivat linnan tornista ja muureilta koko ympäröivään kaupunkiin ja maaseudulle. Linnoitustahan pidetään eräänä ehkä parhaiten säilyneenä sotahistoriallisena linnakkeena 1600-luvulta. Myös 1300-luvulta peräisin oleva vedensiirtojärjestelmä oli vielä nähtävissä. Itse kaupunki ja koko sen vanha keskusta oli erittäin idyllinen ja jokapäiväisine askareineen ja ihmisineen kuin jostain rauhalliselta keskiajalta. Mitä nyt autot hieman uudempaa mallia ja joidenkin asukkaiden asut ehkä hieman muodikkaammat nyt.

Ennen lähtöä piti vielä tankata, mutta ainoa bensa-asema, jonka olimme nähneet oli suljettu, kettingit päällä ja ikkunat rikki. Keskustan info-piste ystävällisesti piirsi kartan, jota sitten seuraamalla päädyimme samalle lopetetulle bensa-asemalle. Laskimme, että jos jätämme pois kaikki aivan pienet sivutiet, pääsemme kyllä Mértolaan saakka, vaikka pikkuteitä ajaisimmekin. Emmekä väärässä olleetkaan. Tie oli hyvä, mutta kapea ja mutkikas. Runsaasti rautatammia, oliivipuita ja viljelyksiä. Ja keskellä erämaata – aivan uusi Shellin bensa-asema. Siitä saimmekin hyvän syyn taas puikahtaa vielä pienemmille teille, jotka ihme ja kumma, useasti olivat edellisiä paremmassa kunnossa, yleensä juuri päällystettyjä ja levennettyjä. Todennäköisesti meidän EU-rahoillamme.

Laskeutuminen Mértolaan idästä sillan yli oli hieno kokemus ja kaupunki siltä suunnalta nähtynä iltapäivän valööreissä oli henkeäsalpaava. Mértolan ja Alcoutimin tienhaaran välin ovat varmasti muutkin jo ajaneet niin useasti samoin kuin siitä Martin Longoon, ettei niihin ole syytä puuttua. Mutta pian tämän jälkeen saavuttiinkin sitten Cachopoon, josta Taviraan lähtenyttä tietä ja sen näkymiä tämän matkakertomuksemme edellisessä jutussa kuvailimme.

Ja mitä tästä opimme: alkukevät kukkaniittyineen ja loppusyksy ilman turistiruuhkaa ovat parhaat ajankohdat kierrellä rauhassa kaunista Portugalin maaseutua.

Kike ja Mauri Rautkari

Aviisi no. 48/15.12.2003